

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LA HUYỀN TRANG

**PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC GIAO TIẾP TOÁN HỌC
CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC GIẢI TOÁN LỚP 1**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LA HUYỀN TRANG

**PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC GIAO TIẾP TOÁN HỌC
CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC GIẢI TOÁN LỚP 1**

Ngành: Giáo dục học (Giáo dục Tiểu học)

Mã số: 8 04 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRẦN NGỌC BÍCH

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và có nguồn gốc trích dẫn rõ ràng. Những kết luận khoa học của luận văn chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2019

Tác giả luận văn

La Huyền Trang

LỜI CẢM ƠN

Luận văn “*Phát triển năng lực giao tiếp toán học cho học sinh trong dạy học giải toán lớp 1*” hoàn thành là kết quả quá trình học tập, nghiên cứu của người thực hiện cùng với sự hướng dẫn tận tình của quý thầy, cô và sự giúp đỡ của gia đình, bạn bè, đồng nghiệp. Tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Trần Ngọc Bích đã tận tình hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban chủ nhiệm Khoa Giáo dục tiểu học, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã rất quan tâm, tạo mọi điều kiện cho tôi học tập và nghiên cứu. Đồng thời, tôi xin tỏ lòng biết ơn tới quý tác giả của những công trình khoa học mà tôi đã dùng làm tài liệu tham khảo và các nhà khoa học đã có những ý kiến quý báu cho Luận văn của tôi.

Trân trọng cảm ơn các thầy, cô giáo và các em HS trường Tiểu học Đội Cấn, thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong việc triển khai thực nghiệm sư phạm những kết quả của Luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn những người thân trong gia đình, bạn bè đã luôn động viên, tạo điều kiện tốt nhất để tôi có thể hoàn thành Luận văn của mình.

Trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 6 tháng 5 năm 2019

Tác giả

La Huyền Trang

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	3
4. Phạm vi nghiên cứu	3
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Đóng góp của luận văn	4
9. Cấu trúc của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	5
1.1.1. Trên thế giới	5
1.1.2. Ở Việt Nam.....	7
1.2. Năng lực và năng lực toán học	8
1.2.1. Năng lực.....	8
1.2.2. Năng lực toán học.....	11
1.3. Năng lực giao tiếp toán học	15
1.3.1. Quan niệm.....	15
1.3.2. Thành tố của năng lực giao tiếp toán học.....	18

1.4. Vai trò của việc phát triển năng lực giao tiếp toán học cho HS tiểu học	19
1.5. Dạy học phát triển năng lực giao tiếp toán học cho HS trong dạy học giải toán lớp 1	21
1.6. Sơ lược về ngôn ngữ toán học	21
1.6.1. Quan niệm về ngôn ngữ toán học	22
1.6.2. Đặc điểm của ngôn ngữ toán học	22
1.6.3. Yếu tố ngôn ngữ trong sách giáo khoa toán 1	22
1.7. Mục tiêu và nội dung chương trình môn Toán lớp 1.....	24
1.7.1. Mục tiêu môn Toán lớp 1	24
1.7.2. Nội dung môn Toán lớp 1.....	25
1.7.3. Nội dung chương trình môn Toán lớp 1	25
1.8. Đặc điểm tâm lý HS cấp Tiểu học.....	26
1.8.1. Đặc điểm về sự phát triển thể chất	26
1.8.2. Đặc điểm về hoạt động nhận thức	27
1.8.2. Đặc điểm ngôn ngữ của HS tiểu học	30
1.9. Thực trạng phát triển năng lực giao tiếp toán học cho HS qua dạy học môn Toán ở trường tiểu học	31
1.9.1. Mục đích khảo sát.....	31
1.9.2. Đối tượng khảo sát.....	31
1.9.3. Nội dung khảo sát.....	31
1.9.4. Kết quả khảo sát	31
Chương 2. PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC GIAO TIẾP TOÁN HỌC CHO HỌC SINH LỚP 1 QUA DẠY HỌC GIẢI TOÁN	37
2.1. Nguyên tắc đề xuất và thực hiện biện pháp.....	37
2.2. Một số biện pháp phát triển năng lực giao tiếp toán học cho HS lớp 1 qua dạy học giải toán.....	38
2.2.1. Phát triển ở HS khả năng đọc hiểu, nghe hiểu và ghi chép được các thông tin toán học trong dạy học giải toán	39

2.2.2. Phát triển khả năng trình bày, diễn đạt bằng ngôn ngữ toán học (nói và viết) cho HS trong dạy học giải toán	50
2.2.3. Phát triển khả năng kết hợp ngôn ngữ tự nhiên và ngôn ngữ toán học cho HS trong dạy học giải	60
Kết luận chương 2.....	71
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	73
3.1. Mục đích, yêu cầu thực nghiệm sư phạm.....	73
3.2. Quy trình thực nghiệm sư phạm	73
3.3. Đối tượng thực nghiệm sư phạm	73
3.4. Thời gian thực nghiệm.....	74
3.5. Nội dung thực nghiệm sư phạm	74
3.6. Cách tiến hành thực nghiệm	74
3.7. Các phương pháp đánh giá kết quả thực nghiệm	74
3.8. Phân tích kết quả thực nghiệm	75
3.8.1. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định lượng	75
3.8.2. Phân tích kết quả thực nghiệm về mặt định tính	79
3.9. Kết luận chương 3.....	83
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	87
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ cái viết tắt / ký hiệu	Cụm từ đầy đủ
ĐC	Đối chứng
GTTH	Giao tiếp toán học
GV	Giáo viên
HS	HS
NNTH	Ngôn ngữ toán học
NNTN	Ngôn ngữ tự nhiên
NL	Năng lực
TN	Thực nghiệm
SGK	Sách giáo khoa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Mức độ sử dụng các hoạt động phát triển năng lực giao tiếp toán học trong dạy học giải toán cho HS lớp 1	33
Bảng 1.2.	Những khó khăn khi thực hiện phát triển NL GTTH trong dạy học giải toán cho HS lớp 1.....	34
Bảng 3.1.	Kết quả bài kiểm tra của lớp TN và lớp ĐC.....	76
Bảng 3.2.	Kết quả xử lý số liệu thống kê lớp thực nghiệm và lớp đối chứng.....	78

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH VẼ

Hình 1.1.	Giao tiếp theo nghĩa hẹp.....	16
Hình 1.2.	Mô hình giao tiếp toán học.....	17
Biểu đồ 3.1.	Kết quả bài kiểm tra của lớp TN và lớp ĐC.....	77
Biểu đồ 3.2.	Tỷ lệ phần trăm kết quả bài kiểm tra của lớp TN và lớp ĐC.....	77